

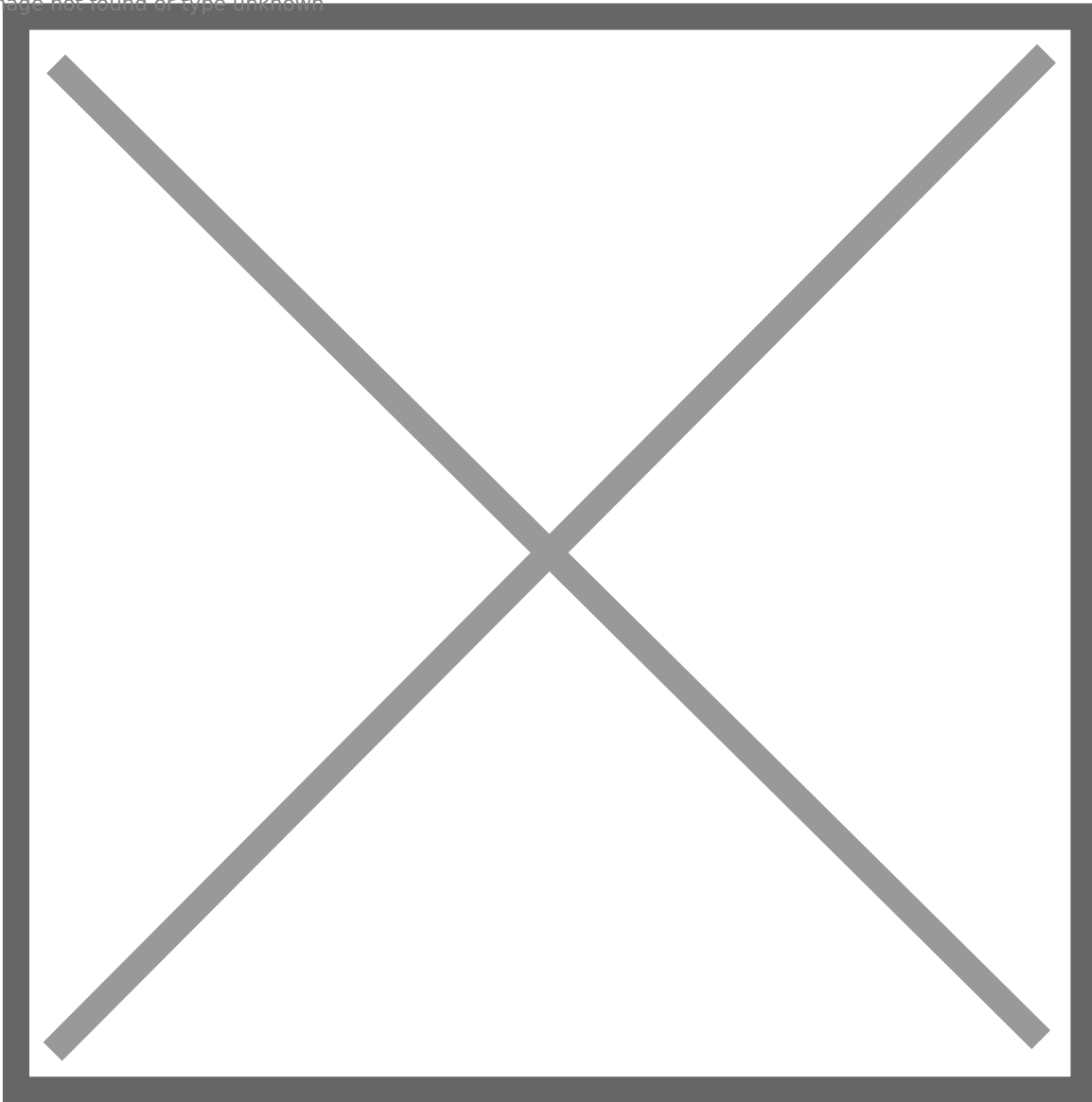
28/05/2026

KISHA “FJETJA E SHËN MARISË” ZERVAT, GJIROKASTËR, SHEK XI-XII

Një thesar bizantin i shekujve XI-XII

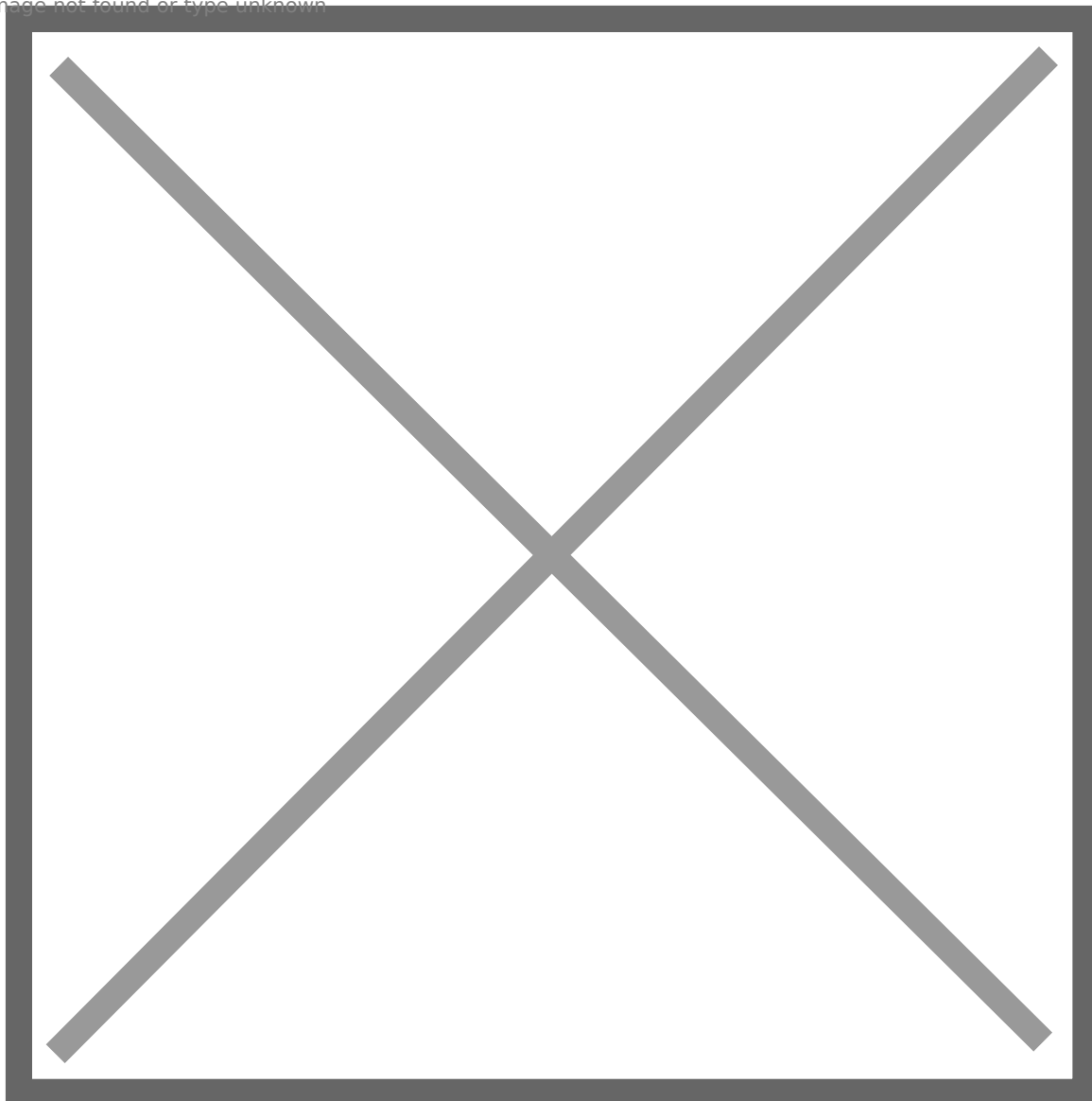
Image not found or type unknown

Në zemër të fshatit të lashtë Zervat, në krahinën e Dropullit të Gjirokastrës, ngrihet hijerëndë dhe plot histori kisha “Fjetja e Shën Marisë”, një nga monumentet më të vyera të arkitekturës bizantine në jug të Shqipërisë. E ndërtuar në shekujt XI-XII, kjo kishë përfaqëson jo vetëm një objekt të rëndësishëm kulturi, por edhe një dëshmi

të gjallë të traditës ndërtimore dhe artistike mesjetare bizantine.

Image not found or type unknown

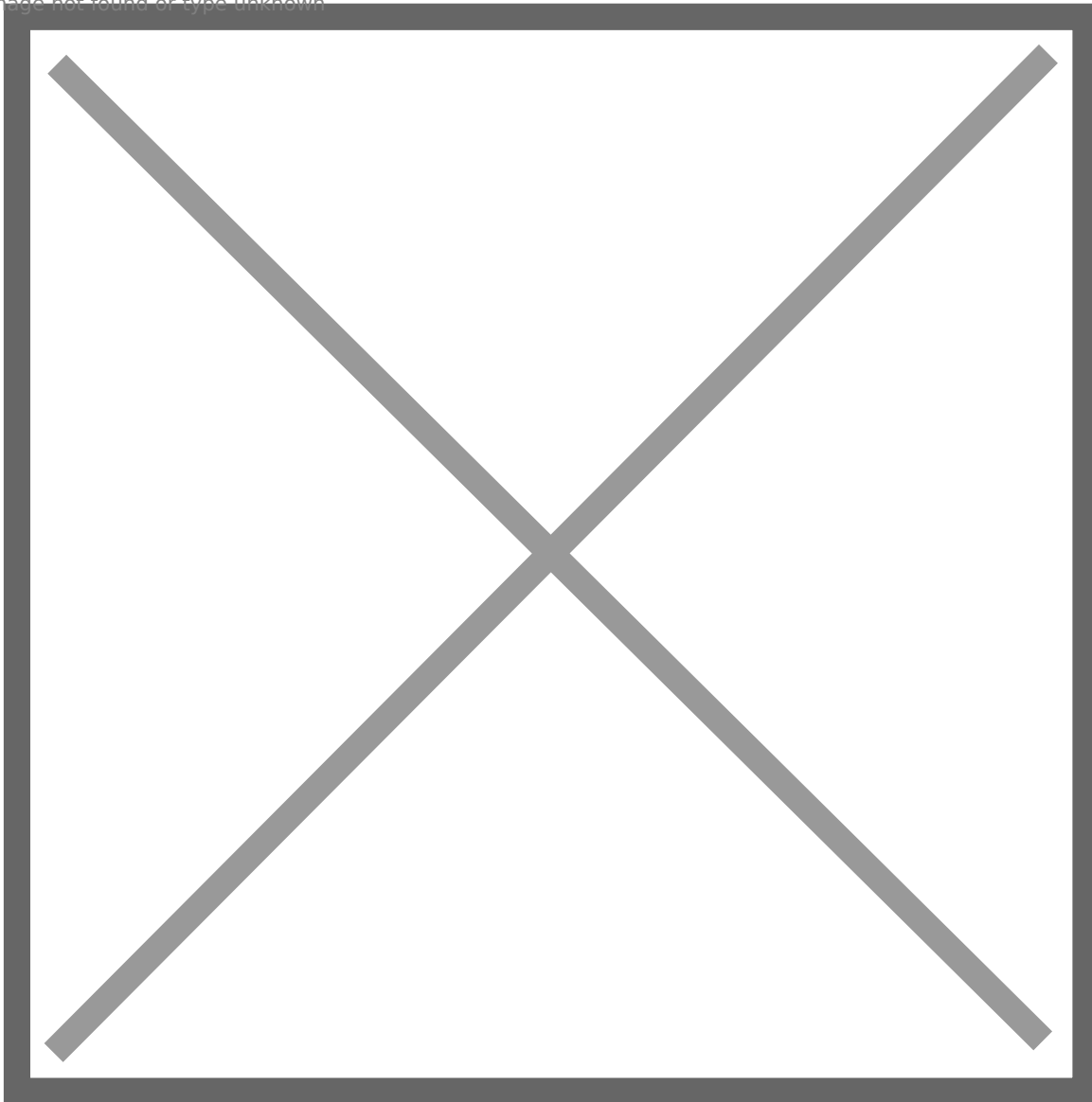
Edhe pse sot pjesërisht e mbuluar nga shtesa të mëvonshme, forma e saj origjinale ruan ende qartë tiparet e kishave bizantine në formë kryqi me kupolë, një nga format më të përhapura të arkitekturës kishtare të Mesjetës. Studiuesi i njohur Prof. Dr. Aleksandër Meksi, duke u mbështetur në teknikën e ndërtimit dhe elementët arkitektonikë, e daton kishën në periudhën e shekujve XI-XII.

Image not found or type unknown

Ndërtesa karakterizohet nga një kompozim harmonik dhe i thjeshtë. Ajo ndahet në tri nefe, të cilat komunikojnë përmes arkadave që mbështeten në muret lindore dhe perëndimore. Në qendër ngrihet kupola me tambur cilindrik, e mbështetur mbi harqe dhe trekëndësha sferikë, një zgjidhje tipike e arkitekturës bizantine. Tamburi përshkohet nga tetë dritare të vogla me harqe tullash, të cilat i japin kishës dritë të butë dhe një hijeshi të veçantë.

Image not found or type unknown

Në anën lindore gjenden tri apsida: apsida qendrore në formë gjysmërrethore dhe dy apsidat anësore trefaqëshe, të zbukuruara me nike të shkallëzuara. Muratura e kishës është realizuar me gurë gëlqerorë të kombinuar me tulla dhe copa tjegullash, një teknikë karakteristike e ndërtimit bizantin në Epir dhe në jugun shqiptar.

Kisha ka kaluar disa faza rindërtimi ndër shekuj. Në murin perëndimor ruhet një mbishkrim i vitit 1583, i gdhendur mbi një gur në formë kryqi, ku përmendet murgu Kalist si nismëtar i një rindërtimi të mundshëm të saj. Mbishkrimi, i shkruar në greqishten kishtare, dëshmon për vazhdimësinë e jetës shpirtërore dhe kujdesin e komunitetit për ruajtjen e tempullit.

Image not found or type unknown

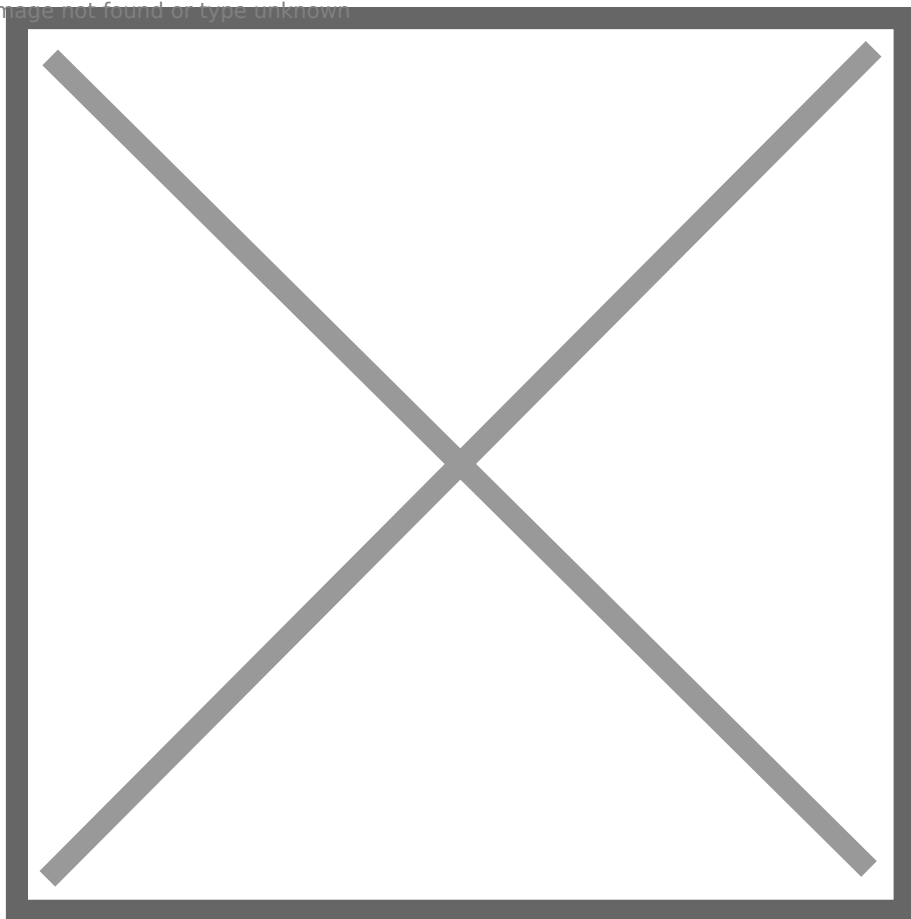
Një tjetër mbishkrim me rëndësi të veçantë gjendet mbi portën perëndimore në brendësi të kishës. Ai tregon se në vitin 1606 kisha u rindërtua dhe u zbukurua me afreske nga ikonografët Mihal dhe Nikolla nga Linotopi, një qendër e njohur e artit ikonografik ballkanik. Ky fakt e lidh kishën e Zervatit me traditën më të spikatur të pikturës pasbizantine në rajon.

Image not found or type unknown

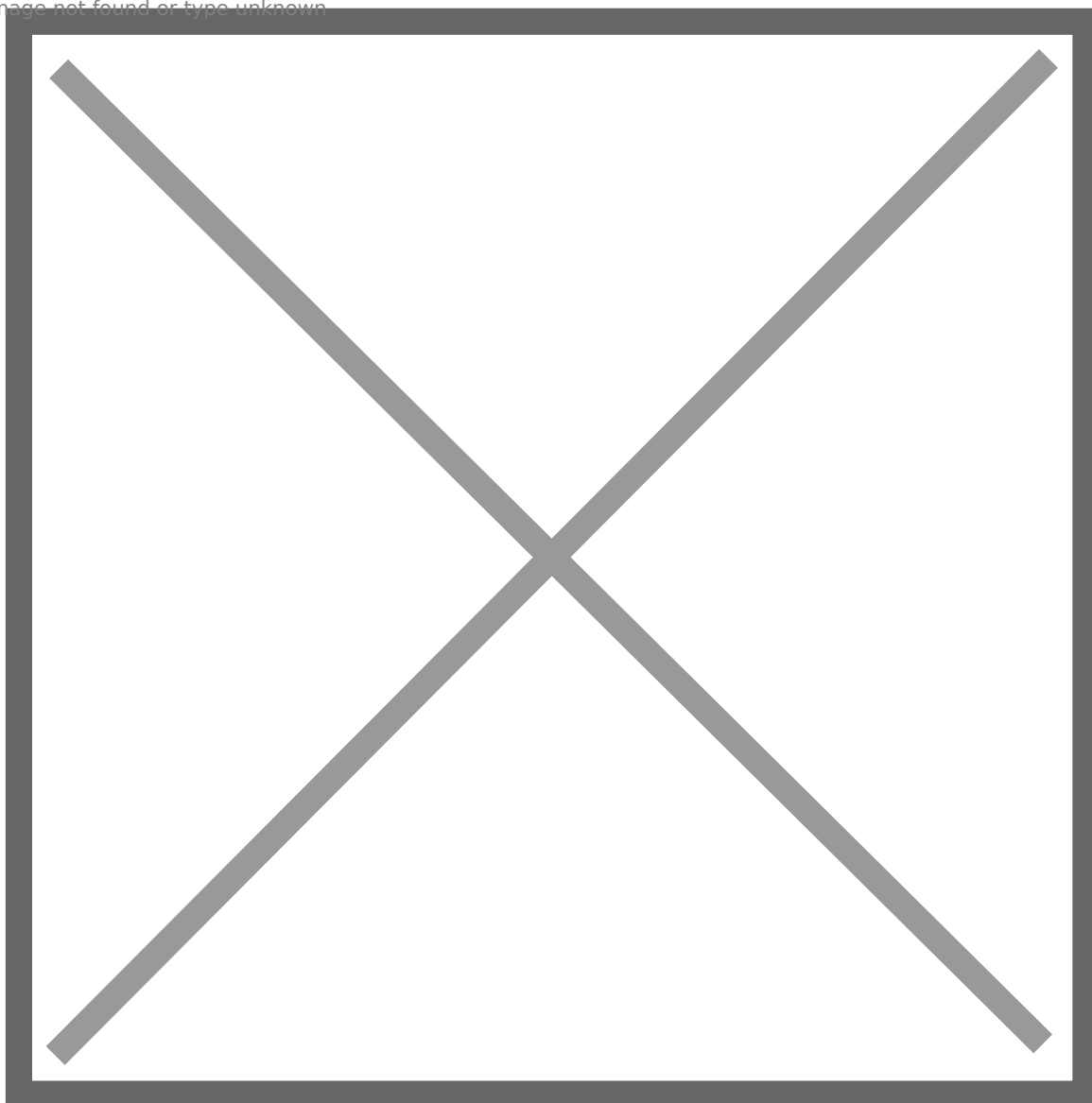
Afresket që ruhen në kishë përbëjnë një pasuri të rrallë artistike dhe shpirtërore. Ndër skenat më të rëndësishme janë “Fjetja e Hyjlindëses”, “Pentikostia”, “Darka Mistike”, “Ngjallja” dhe “Mbledhja e Kryeengjëjve”. Veçanërisht tërheqëse janë figurat e shenjtorëve të paraqitura në bust, ku dallohen Shën Aleksandri, Shën Theofani dhe Shën Isih. Piktura karakterizohet nga ngjyra të thella, shprehje të fuqishme dhe një ndjenjë solemniteti që mbart frymën e artit pasbizantin të shekullit XVII.

Image not found or type unknown

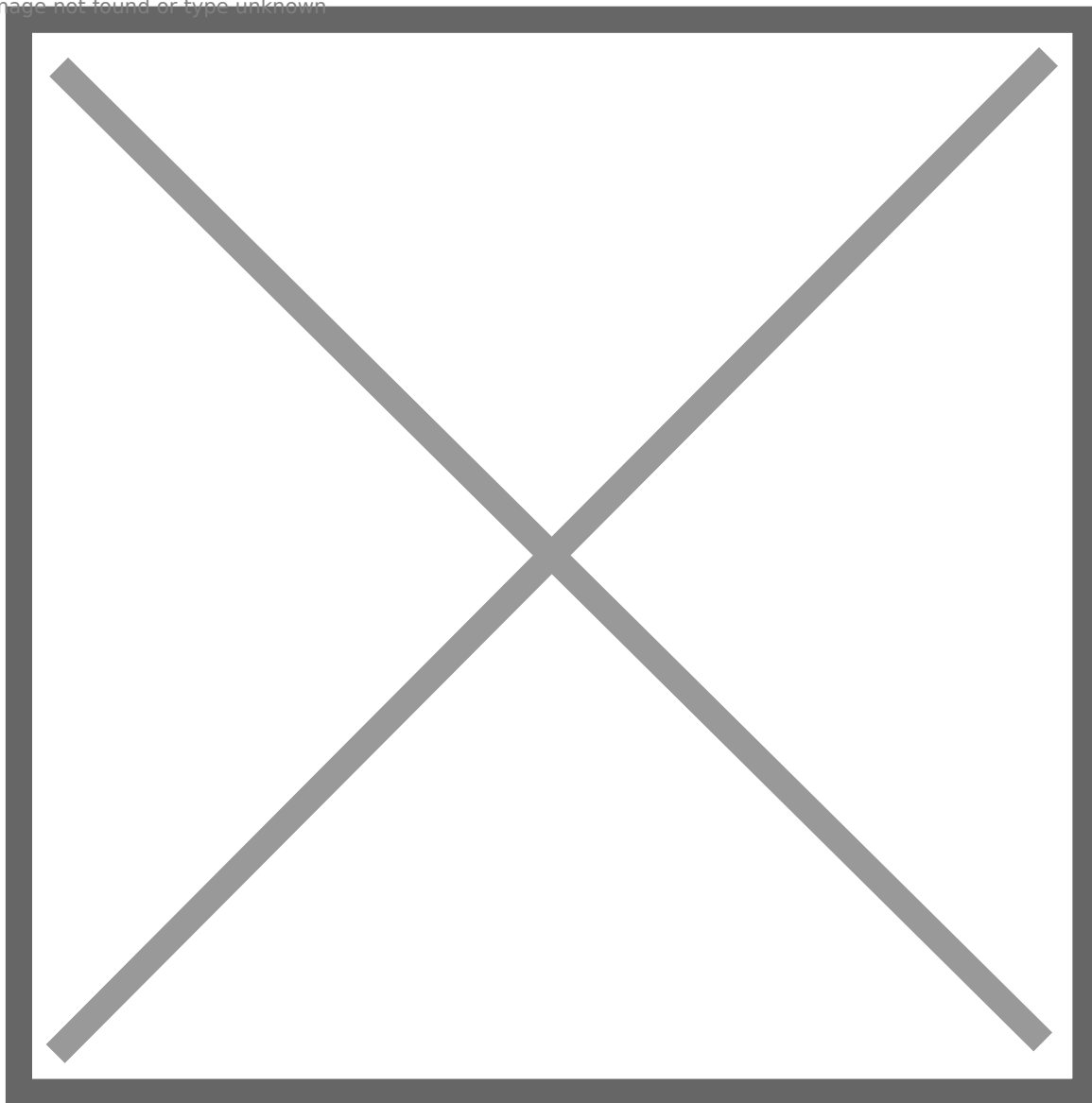
Sipas studiuesit Andrea Llukani, disa nga ikonat e kësaj kishe ruhen sot në fondet e Muzeut Historik Kombëtar, çka dëshmon për vlerat e saj të jashtëzakonshme artistike dhe historike.

Image not found or type unknown

Kisha “Fjetja e Shën Marisë” u shpall monument kulture në vitin 1963 dhe mbetet një ndër monumentet më përfaqësuese të trashëgimisë bizantine në jug të vendit. Ajo nuk është vetëm një objekt besimi, por një gur themeli i memories historike dhe kulturore të krahinës së Gjirokastrës.

Image not found or type unknown

Sot, kjo kishë vazhdon të qëndrojë mes heshtjes së gurëve shekullorë të Zervatit, si një qendër shpirtërore dhe adhuruese, si një dëshmi e gjallë e qytetërimit bizantin, e artit ikonografik dhe e përkushtimit shpirtëror që ka përshkuar breza të tërë.

media.ngjallja.org